

LES 7 URPES DE L'ÀGUILA: GEOPOLÍTICA D'UN ENGANY

Francisco Torres

01/09/2009

Tribuna Popular / CEPRID

www.nodo50.org/ceprid

“El poder militar estadunidenc no és una necessitat del món, és una necessitat del sistema econòmic que l'imperi li imposa al món...”

Fidel Castro

Malambo, Málaga, Cartagena, Palanquero, Tolemada, Apiay i Larandia set noms que Amèrica mai ha d'oblidar...

El projecte hegemònic dels Estats Units d'Amèrica en el que sempre ha considerat el seu pati del darrere ha tingut en la història un rerefons d'arrels profundes. Endinsant-nos en els antecedents del pensament estadunidenc ens trobem amb un concepte que ha estat durant segles la punta de llança en la creuada nord-americana per utilitzar al món; unes paraules simples que amaguen molt: “Doctrina del Destí Manifest”. Però... en què consisteix aquesta Doctrina?

“La Doctrina que duu aquest nom i mitjançant la qual els Estats Units van justificar tantes de les seves escomeses al continent, té un sustent religiós provinent del puritanisme que professaven els primers colons anglesos, mitjançant el qual estaven convençuts de “ser el poble escollit per Déu per sobresortir per damunt dels demés”. Convençuts de la seva superioritat moral com a poble, no van tenir problemes de consciència en l'aplicació de les seves polítiques nacionals d'expansió i conquesta. La denominació “Destí Manifest” apareix per primera vegada al 1854 en un article publicat a la revista Democratic Review de Nova York, d'autoria del periodista John O'Sullivan, en el que es fonamenta la necessitat de demostrar el ser un poble escollit per Déu, “estenen-se per tot el Continent que ens ha estat assignat per la Divina Providència, pel desenvolupament del gran experiment de Llibertat i autogovern. És un dret com el que té un arbre d'obtenir l'aire i la terra necessaris pel ple desenvolupament de les seves capacitats i el creixement que té com a destí...”

Des del seu origen com a nació, la obsessió d'Estats Units ha estat trobar la perfecció social mitjançant un triple compromís: amb la divinitat (complint amb el destí imposat per Déu), amb la religió (observant una moral impecable) i amb la comunitat (defensant la seva llibertat, la seva seguretat i la seva propietat). Durant la seva història, els polítics d'aquesta nació han invocat el favor de Déu en els seus discursos i han insistit en la “missió transcendent” que tenen la obligació de complir. (LOPEZ Horacio, Secesionismo, Anexionismo, Independentismo en nuestra América: Herramientas de la Dominación). Com podem observar, durant tota la seva història Estats Units ha utilitzat aquests arguments per cometre tot tipus de barbàrie en la seva ambició imperialista i expansionista de dominació continental, modernitzant els mètodes però sempre amb la mateixa intenció en ment.

D'exemples en sobren, Mèxic i la República de Texas, perdent la nació mexicana el 51% del total de la seva extensió territorial; Nicaragua i el Regne de la Mosquitia (protectorat Anglès establert en territori nicaraguenc al segle XVII i en el que Estats Units reclama la seva sobirania basat en els seus plans de crear un canal interoceànic en aquest territori, polèmica que s'estén fins al segle XX amb l'heroica lluita del General Cesar Augusto Sandino contra els marines invasors); el cas de Hawaii neutralitzant la monarquia autòctona existent fins a implantar l'estat número 50 de la unió al 1959; l'històric cas de Cuba i la famosa esmena Platt tractant d'annexar-se el territori cubà a través d'una filigrana legal; on aconseguen prendre possessió de la Badia de Guantanamo, en aquesta mateixa guerra d'Estats Units contra Espanya, la nació del Nord aconseguix annexar-se els territoris de Puerto Rico i les Filipines; la secessió de Panamà de la República de Colòmbia amb la que aconseguen el domini del canal Interoceànic que es començava a construir. Durant tot el segle XX la febre expansionista Estadounidenca ha buscat establir-se pel llarg i ample de la geografia mundial, des de la Segona Guerra Mundial, els plans anticomunistes duts a terme en l'anomenada Guerra Freda, Corea, Vietnam, Orient Mitjà, el bloqueig a Cuba, així com una llarga llista de processos intervencionistes per tot el continent instal·lant dictadures pro imperialistes (cas Pinochet a Xile) i també incitant a la separació de territoris a través de la creació de Repúbliques independents dins de nacions motivat per les riqueses materials i plans estratègics existents en dits espais (Costa Rica, Colòmbia, Bolívia, Venezuela, etc.).

En l'actualitat els Estats Units no ha cessat en els seus plans, al contrari, l'acció s'ha vist intensificada al veure l'imperi la realitat de les seves necessitats: Esgotament dels seus Recursos energètics, desgast del pla econòmic Capitalista que ha portat una crisi sense precedents en la història i quelcom en el que els falcons imperialistes es van quedar curts en les seves apreciacions: L'aixecament i despertar dels pobles Llatinoamericans...

Tot això ha portat com a conseqüència que els plans de l'imperi agilitzin l'aplicació de les seves diferents formes de manipulació i domini, donant la clara demostració de que la democràcia Estadounidenca és netament colonialista i que els seus actes de dominació (fins fa poc vetllats per la seva pròpia estratègia política) estan quedant al descobert per l'implacable rastre de la història.

Un exemple d'aquesta afirmació és la reacció que s'ha donat en el continent a la intenció dels Estats Units d'instal·lar Bases Militars en una nació amb un govern submís i còmplice de la perversió imperialista. Com sempre ho ha fet, Estats Units atribueix les seves accions a una causa que afecta als seus interessos (exemple d'això n'és la Guerra Freda on argumentà la lluita contra el comunisme; La creació del Pla Colòmbia: suposada lluita contra el narcotràfic; Intervenció en els països d'Orient Mitjà lliurant una lluita contra el terrorisme que suposadament alberguen aquestes nacions) cridant l'atenció que en tots aquests plans sempre s'ha actuat de manera impositiva i el més greu que mai s'ha donat a conèixer una prova contundent que ampari cadascuna de les accions que han emprès. Però vegem una mica el rerefons de la intenció en la instal·lació de les Bases a Colòmbia:

En primer lloc, la ubicació geogràfica d'aquest país el col·loca en un lloc privilegiat a l'hora d'establir punts logístics i desplegament d'operacions sobre l'àrea sudamericana, Colòmbia té fàcil accés al Pacífic i a l'Atlàntic, proximitat amb el Canal de Panamà, el que garanteix una via segura per les seves línies logístiques i de rereguarda. La seva posició facilitaria les operacions en territoris de països d'alt valor estratègic (Brasil, Venezuela, Equador) sense necessitat de grans mobilitzacions de la seva plataforma militar. La tesi de la lluita contra la narcoguerrilla és l'argument que s'esgrimeix a Washington per

justificar aquesta acció, però estudiant en profunditat aquesta excusa podem veure que a part de l'èxit polític i militar que ha tingut la guerrilla colombiana, els actius econòmics són substancials tan per Washington com per la oligarquia governant a Colòmbia, el que ens porta a la clara conclusió de que la intervenció militar dels EUA a Colòmbia és un assumpte netament geopolític. L'assumpte de la insurgència colombiana és part d'una matriu geopolítica que està en camí de qüestionar i modificar l'hegemonia nord-americana al nord d'Amèrica del Sud i a la zona del Canal de Panamà.

Aquest questionament s'enllaça amb el factor de la producció, subministre i preu del Petroli en la regió i els seus voltants (OPEP, Mèxic), fent que el focus dels conflictes amb l'imperi es trobi a Colòmbia, Venezuela i Equador (anomenat per James Petras al seu article 'La Geopolítica del Pla Colòmbia' com "el Triangle Radical") expandint aquest descontent esquerranista i nacionalista cap a països veïns claus (Brasil, Bolívia) i més al sud (Argentina, Paraguai). La força d'aquest Triangle Radical i en especial la diplomàcia del Petroli i la política d'independència del President Chávez ha tirat per terra l'estratègia nord-americana d'aïllar a la Revolució Cubana, més encara els beneficiosos acords amb el petroli (comerç a preus subsidiats) ha enfortit la decisió dels governs Caribenys i Centreamericans de resistir els esforços de Washington per convertir al Carib en un llac exclusiu dels Nordamericans. Mentre que les guerrilles i els moviments populars representen un seriós repte polític i social per la supremacia nord-americana a la regió, Venezuela representa un repte diplomàtic, econòmic i polític en la conca del Carib i voltants, mitjançant el seu lideratge a la OPEP i amb la seva política externa no alineada. En aquests tres països (Colòmbia, Equador i Venezuela) els moviments armats i civils i el règim de Chávez han posat en qüestió l'intervencionisme de Washington i la seva promoció de l'agenda econòmica neoliberal. La resistència en aquests tres països té lloc en una zona que és rica en petroli; Venezuela és un important proveïdor dels EUA, Colòmbia és un país productor i posseeix importants reserves sense explotar, igual que Equador, si bé en menor escala. Per tant, l'assumpte del petroli és una fulla de doble fil; un estímul per una política intervencionista agressiva d'EUA (com el Pla Colòmbia, la intervenció contra el govern popular equatorià) i una palanca de poder per desafiar la dominació nord-americana, com ha demostrat Chávez.

Un altre punt important que no ha de deixar-se a fora en les intencions de Washington és l'existència del pulmó vegetal més gran del món: L'Amazonia i la frontera dels tres països (Brasil, Paraguai i Argentina).

Per què és una zona estratègica?

La Triple Frontera és una regió estratègica pels Estats Units, per ser una clau d'accés als enormes recursos de l'Amazones; allí existeixen importants riqueses ecològiques i s'hi troba l'aqüífer guaraní, una de les més importants reserves d'aigua del món. El Sistema de l'Aqüífer Guaraní (SAG) ocupa una àrea de 1.195.700 quilòmetres quadrats, (superfície major que les d'Espanya, França i Portugal juntes) per la qual cosa en un moment se'l va denominar "l'Aqüífer Gegant del MERCOSUR". Aquest aqüífer és transfronterer perquè es desenvolupa per sota del territori de quatre països sudamericans: el 70% es troba sota sòl brasiler, el 19% a Argentina, el 6% a Paraguai, el 5% a Uruguai. (<http://www.eco21.com.ar>). Les reserves d'aigua d'aquest sistema s'estimen en aproximadament 40.000 quilòmetres cúbics, amb una recàrrega anual de 160 quilòmetres cúbics. Les mateixes poden satisfer les demandes d'aigua de 360 milions d'habitants (estimades en 300 litres diaris per persona) al llarg de 100 anys, esgotant només un 10 per cent de la seva capacitat total. (<http://www.aquiferoguarani.hpg.ig.com.br>).

Si bé el volum total d'aigua emmagatzemada és immens (37.000 quilòmetres cúbics, on 1 quilòmetre cúbic és igual a 1 bilió de litres), en realitat el volum explotable, estimat actualment com a reserves reguladores o renovables, és de 40 a 80 quilòmetres cúbics per any. Aquestes xifres corresponen, per exemple, a una magnitud comparable en volums a un terç de la totalitat de l'escorriment del riu Uruguai, i també presenten quatre vegades la demanda anual d'aigua de l'Argentina per tots els usos. (<http://www.ina.gov.ar/internas/guarani.htm>).

La importància dels aqüífers en l'actualitat i en el futur es deu a que s'estima que al voltant de 4 mil milions de persones, la meitat de la població mundial, podria enfrontar greus problemes d'aigua a l'any 2025. La resolució d'aquest problema podria trobar-se en les aigües subterrànies que constitueixen un vuit per cent del volum total d'aigua dolça disponible a tot el planeta i que estan emmagatzemades en aqüífers ubicats a diferents nivells de profunditat. L'ús de l'aigua subterrània ofereix varies avantatges: és menys vulnerable a la contaminació i normalment no requereix tractament. (<http://www.web.idrc.ca/openebook>).

Des de maig de 2004, la OEA ha identificat a Amèrica 59 aqüífers transfronterers, dels quals 35 estan a Amèrica del Sud, 13 a Amèrica Central, 8 a Amèrica del Nord (només a la frontera entre Estats Units i Mèxic) i 3 al Carib (entre la República Dominicana i Haití). (<http://www.oas.org/usde>).

Els arguments per tirar endavant el SAG es disfressen amb un discurs de defensa del medi ambient i de prevenció de possibles focus contaminants de l'aqüífer guaraní. Però, aquest projecte representaria un laboratori, la finalitat del qual se sustenta en el propòsit de ser un suposat model internacional de cooperació orientada a generar un tipus de legislació que tranquil·litzi i faciliti els interessos d'EUA, pel que fa a l'ús i explotació de l'aigua. Als EUA, el 40 per cent dels rius i llacs estan contaminats i més de la meitat de la seva població depèn de l'aigua subterrània. Hi ha un evident avenç d'aquest país sobre la resta dels països del continent i especialment sobre aquells que posseeixen aigua dolça. No només miren amb cobdícia els aqüífers, sinó que realitzen estudis sobre les glaceres del sud del continent amb la finalitat d'elaborar estratègies d'aprofitament de les mateixes.

La zona de la Triple Frontera també permet l'accés a un dels icones mundials de l'ecologia i la biodiversitat: l'Amazones. Segons l'investigador Guillermo Navarro Jiménez "L'Amazones és un dels ecosistemes més rics i diversos de la terra amb aproximadament 7 milions 160 mil quilòmetres quadrats. La conca amazònica és dipositària de la major extensió de boscos tropicals del planeta (56%) i d'una gran varietat biològica d'ecosistemes, espècies i recursos genètics. Hi ha prop d'un milió i mig d'espècies conegudes i s'estima que poden ser més de deu milions. Per l'Amazones i els seus més de 7.000 afluents corren 6.000 bilions de metres cúbics d'aigua per segon. A més és la zona que més oxigen proveeix (40% de l'oxigen del món) i major quantitat de carboni capta. Per això es coneix com el pulmó de la humanitat" (Navarro Jiménez, 2001, 134-135).

Tots aquests recursos converteixen a l'Amazonia en una de les regions més cobdiciades del planeta i a les claus d'accés de la mateixa, com la Triple Frontera, en una zona que és necessari controlar i utilitzar per garantir l'apropiació d'aquests recursos segons els interessos nord-americans.

Amb el propòsit d'apropiar-se dels recursos existents a la zona i de neutralitzar al

moviment social que és una amenaça pels fins que es proposa EUA, es fa imprescindible la militarització de la regió, que té relació directa amb el creixement de les polítiques repressives cap al moviment camperol, amb les expropiacions de terres dels pobles originaris, amb la construcció de megarepreses, amb la judicialització i criminalització de la protesta social, que són les modalitats que adopten els governs llatinoamericans que recolzen i es constitueixen com a socis menors de l'imperialisme. Davant d'aquest panorama de la resistència i tenint com a objectiu implementar la cooperació hemisfèrica en temes de defensa i seguretat davant les noves amenaces com el terrorisme i el crim organitzat transnacional. Però sabem que el rerefons de tot és el control absolut a través de les armes i el poder de tota la zona, quelcom vital pels interessos Imperials que sempre han promulgat que Estats Units no té Amics, només té interessos.

Per això és important conèixer i saber en profunditat quines són les implicacions reals d'aquest nou intent intervencionista Estadounidenc i per això nosaltres com a poble i principals afectats per aquesta política vil hem d'estar alerta, tal com ho diu el Comandant Fidel Castro en una de les seves reflexions: "El problema, pels que som els seus veïns, no és que allà es parli un altre idioma i sigui una nació diferent. Hi ha nord-americans de tots els colors i tots els orígens. Són persones iguals que nosaltres i capaces de qualsevol sentiment en un sentit o un altre. Allò dramàtic és el sistema que allí s'ha desenvolupat i imposat a tots. Aquest sistema no és nou pel que fa a l'ús de la força i els mètodes de domini que han prevalgut durant la història. Allò nou és l'època en que vivim. Abordar l'assumpte des de punts de vista tradicionals és un error i no ajuda a ningú. Llegir i conèixer el que pensen els defensors del sistema il·lustra molt, perquè significa ser conscients de la naturalesa d'un sistema que es recolza en la constant apel·lació a l'egoisme i els instints més primaris de les persones.

De no existir la convicció del valor de la consciència, i la seva capacitat de prevaler sobre els instints, no es podria expressar ni tan sols l'esperança de canvi a qualsevol període de la brevíssima història de l'home...

Els plans imperials de dominació van precedits d'enormes sumes assignades a les tasques de mentir i desinformar a la opinió pública. Per això compten amb la total complicitat de la oligarquia, la burgesia, la dreta intel·lectual i els mitjans massius de divulgació. Són experts en divulgar els errors i les contradiccions dels polítics.

La sort de la humanitat no ha de quedar en mans de robots convertits en persones o de persones convertides en robots... La pàtria de Bolívar avui és el país que més els preocupa, pel seu paper històric en les lluites per la independència dels pobles d'Amèrica. Els pobles poden resistir i ser portadors dels principis més sagrats de la societat humana. Del contrari l'imperi destruirà la civilització i la pròpia espècie".

És l'hora de prendre molt seriosament la lluita, la preparació no només física sinó intel·lectual es torna obligada per enfrontar un enemic que no tindrà contemplació al moment d'aplicar els seus mètodes de terror, la història parla per sí sola i la nostra posició en el procés històric que estem construint ha de ser de guanyadors, el futur de la humanitat ens ho agrairà, siguem un de sol en aconseguir aquest i tots els objectius que planteja la revolució, canvis pel bé de tots.